

ALUMNIEUWSBRIEF

ALUMNI ONDERWIJSKUNDE GRONINGEN

NR. 10 JANUARI 2017

INHOUDSOPGAVE

[klik op een hoofdstuk om direct naar het hoofdstuk te gaan](#)

1	Van de voorzitter	01
2	Nieuws uit en activiteiten van de alumnivereniging 02	
2.1	Notulen ALV 2016	02
2.2	Alumni Netwerkavond 2017	03
3.	Terugblik op de alumnimiddag van AVOG 2016 in de Euroborg	05
4.	Verhalen over alumni	
4.1	Deelname aan de nationale denktank Bertram Loth	07
5.	Nieuws van de faculteit	
5.1	Faits divers uit de wereld van Onderwijskunde en GION Prof. Dr. Roel Bosker	09
5.2	Hoogleraar Jan-Willem Strijbos	11
5.3	Odiom	12
5.4	Scripties-titels van afgestuurde onderwijskunde studenten (2016)	13

Beste Alumnus,

Het jaar 2017 is voor ons als vereniging gestart met de schitterende onthulling van het academieportret van Leon van Gelder. De onthulling vond plaats op donderdag 26 januari jl. De Gadourekzaal bij RUG was tot aan de laatste plaats bezet met genodigden en belangstellenden. In het eerste deel van het programma werden herinneringen opgehaald over de indrukwekkende onderwijsloopbaan van Leon van Gelder. Hilda Amsing verzorgde hierbij de inleiding met prachtig filmmateriaal over Leon van Gelder. John Peters en Hinne Riddersma vertelden over de visie, de passie en de regie van Leon van Gelder. In het tweede deel van het programma vond de onthulling van het academieportret plaats door Roel Bosker. Hierbij werd specifiek gemeld dat dit portret tot stand is gekomen door de gift van onze alumni vereniging. Een luid applaus ging door de zaal bij het zien van het prachtige portret. Hierna vond ook nog de officiële opening plaats van de erfgoedkamer door Sibrand Poppema. Het was in alle opzichten een historische en unieke dag.

Als vereniging zijn we al weer druk bezig om de ALV in mei voor te bereiden. Dit jaar gaan we dat doen in de vorm van een Netwerkavond met dinergangen. Het belooft een leerzame en gezellige avond te worden. Een en ander zal plaatsvinden op 18 mei en het volledige programma vindt u verder in deze nieuwsbrief.

Onze alumnivereniging blijft maar groeien en kent nu reeds 210 leden. Wij zijn daar trots op. Tijdens onze ALV in de Euroborg van mei 2016 is reeds aangegeven dat er statutair weer bestuursplaatsen vrij gaan komen. Mocht u belangstelling hebben om toe te treden tot ons bestuur laat het ons even weten, dan kunnen we het agenderen voor de ALV op 18 mei a.s.

Namens het bestuur wens ik u veel leesplezier bij de tal van interessante bijdragen in deze nieuwsbrief.

Met vriendelijke groet,

Roelof Nijenbanning (vz)

2.1 Notulen 20 mei 2016 ALV AVOG

Agenda 20 mei 2016 ALV AVOG

Plaats: FC Groningen, Groningen

Tijd: 13.00 - 13.30

Aanwezig: Pauline Bakker (notulist), Robert Smeenk, Hanke Korpershoek, Dorinde Jansma, Willeke Steursma, Roelof Neijenbanning, Maartje van de Bogaard, Sjaak van Leeuwen, Henk Blik, Esther Flap, Judith Volker, Carla Rink.

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

Geen

3. Notulen ALV 2015

De notulen worden vastgesteld

4. Jaarverslag 2015 AVOG

Het jaar 2015 is een succesvol jaar geweest voor de vereniging. Het begon met een geslaagd alumni-evenement bij het Wenkebach Instituut bij het UMCG. De nieuwsbrief is weer verschenen en er is bij de ALV besloten om bij te dragen aan het portret van professor Van Gelder, de grondlegger van de onderwijskunde in Groningen. Er is door Hilda Amsing een schilderres geselecteerd en in januari 2017 wordt het portret aangeboden aan de universiteit.

5. Financieel verslag

De kascommissie heeft naar het jaarverslag gekeken en adviseert de ALV decharge te verlenen aan het AVOG bestuur.

6. Begroting

De begroting wordt goedgekeurd.

7. Afscheid bestuurslid AVOG, Pauline Bakker

Na ruim 7 jaar lid te zijn geweest van het bestuur van de alumnivereniging AVOG neemt Carla Rink afscheid. Wij bedanken haar voor haar inzet.

8. WVTTK

De bestuursleden Maartje van den Bogaard en Robert Smeenk wisselen onderling van functie. Maartje wordt gewoon lid van het bestuur, Robert penningmeester.

9. Rondvraag Sluiting

Vraag van Hanke Korpershoek. Een student wil graag een enquête onder alumnileden uitzetten, hiervoor wil zij ons adressenbestand gebruiken. De enquête wordt uitgezet om inzichtelijk te krijgen hoe de carrière keuzes, kansen en mogelijkheden er van onderwijskundigen eruitziet. De uitkomsten van de enquête zijn ook bruikbaar voor de alumnivereniging zelf. Denk hierbij aan zicht krijgen op wie de leden nu precies zijn. Hier kan de nieuwsbrief weer op inspringen. De ALV gaat akkoord met het verstrekken van de adresgegevens voor deze actie.

2.2 Aanbieding portret van Leon van Gelder

Op 26 januari jl. Was het zover: het portret van de grondlegger van de onderwijskunde in Groningen werd aangeboden aan de faculteit! Dit portret kon gemaakt worden dankzij de genereuze steun van de alumnivereniging. Van Gelder was hoogleraar van 1964 tot 1981 en heeft, als spin in het onderwijsweb na de oorlog, een grote invloed gehad op het Nederlandse onderwijs. Wie van ons heeft als student niet de Leon van Gelder Middenschool in Groningen bezocht? De middenschool was, in afgezwakte vorm, een van de grondvesten van de basisvorming. Het portret is inmiddels ook aangeboden aan de universiteit en het is opgehangen in het Academiegebouw.

Op de dag van de onthulling werd tevens de Erfgoedkamer van de Faculteit voor Gedrags- en Maatschappijwetenschappen geopend door de voorzitter van het CvB van de universiteit. In de Erfgoedkamer is aan de hand van wetenschappelijke documenten, interviews, foto's en intrigerende curiosa een beeld van de rijke geschiedenis van de sociale wetenschap in Groningen. De permanente expositie in het Boumangebouw is opgebouwd rondom 10 vooraanstaande hoogleraren die aan de basis hebben gestaan van de faculteit. Een onderdeel van de tentoonstelling zijn een serie video-interviews met medewerkers en oud-studenten die vertellen over hun ervaringen met deze hoogleraren. Deze interviews zijn te vinden via www.rug.nl/gmw/erfgoed. Als je klikt op Van Gelder, kom je bij deze interviews, maar ook bij een aflevering van Brandpunt uit 1971 over Van Gelder. Erg leuk en informatief! Een aantal van deze hoogleraren zijn overigens ook beschreven in het boek 'Over professoren. Een halve eeuw psychologie, pedagogiek en sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen' onder redactie van Hilda Amsing en Mineke van Essen. Hierin staat ook een uitgebreide bijdrage over Van Gelder en zijn betekenis voor het vakgebied.

Het portret van Van Gelder is geschilderd door Dorine Kuiper. Meer over haar en haar werk is te vinden op www.dorinekuiper.nl/.

Sybrand Poppema, voorzitter van van CvB bij de opening van de Erfgoedkamer faculteit GMW.

Portret Leon van Gelder door Dorine Kuiper.

2.2 Netwerkavond Alumnivereniging Onderwijskunde

Datum: donderdagavond 18 mei 2017

Tijd: van 18:00-21:00 uur inclusief diner

Locatie: De bovenkamer van Groningen (de gerenoveerde watertoren aan de Noorderbinnensingel)

Programma: Lezing door een onderwijskunde alumnus, ruimte voor netwerken en ene driegangen diner

Schrijf deze datum alvast in uw agenda, want het wordt een bijzondere avond. U krijgt niet alleen een heerlijk diner geserveerd op een unieke locatie, maar u kunt ook luisteren naar een boeiende lezing van een van onze alumni. Bovendien gaat u op verschillende momenten met andere alumni in gesprek: Waar werken zij nu? Wat voor soort werk doen ze daar? Wat voor bedrijf of instelling is dat? Wie werkt als zelfstandige? Waar zijn andere onderwijskundigen terechtgekomen? Wat zijn uw eigen ervaringen? Gedurende deze avond is er volop ruimte om nieuwe contacten op te doen, maar ook zeker om oude contacten weer te versterken. Voor pas afgestudeerde onderwijskundigen is dit het moment om vooruit te kijken. Waar zie jij jezelf over een paar jaar werken?

Er is een beperkt aantal plaatsen, meldt u dus snel aan! Wij zien er naar uit u te ontmoeten!

Ik hou helemaal niet van voetbal en ben in de 7 jaar dat ik in Groningen gewoond heb, nooit bij een wedstrijd van de FC geweest. Toch had de FC een speciale plek in mijn hart, mede dankzij de meezinger van Pe Daallemmer en Rooie Rinus, de sfeer in de Oosterparkwijk die ik ervaarde als ik bij vrienden en vriendinnen op bezoek ging en het feit dat het nou eenmaal de club van Stad was. Want ondanks dat ik niet van voetbal hield, haalde ik natuurlijk wel mijn neus op voor Cambuur of PEC Zwolle.

Afgelopen jaar kregen we de kans om als alumnivereniging op bezoek te gaan bij dezelfde FC. Het nieuwe stadion en complex bij Euroborg had ik in de loop van de jaren steeds zien groeien als ik er met de trein langsreed voor een weekendje Stad. Een uitgelezen kans voor mij als niet-voetbal-liefhebber eens te kijken hoe het er nou eigenlijk aan toegaat bij zo'n club. De FC is in de regio bekend vanwege matig voetbal, maar vooral ook vanwege de jeugdopleiding en natuurlijk vanwege Arjen Robben en zijn stichting voor het creëren van kansen voor jongeren uit de regio. Binnen de AVOG is de FC ook bekend dankzij ons voormalige bestuurslid Carla Rink die nu bestuurder is van de business club van de FC.

Carla heeft in overleg een geweldig leuk en leerzaam programma in elkaar gezet. We werden ontvangen in een van de skyboxen, alwaar we met zicht op de mat de jaarlijkse ALV hebben gehouden. Na deze enerverende ervaring kregen we een uitgebreide rondleiding door het complex. Carla had alles zo goed getimed dat we zelfs de mat op mochten en de meeste bezoekers grepen de kans aan om selfies te nemen op de middenstip. We zijn in de perszaal geweest, op de tribunes, een aantal skyboxen, het restaurant, noem het maar op. Naast dat het gewoon echt cool was om op al die plekken rond te lopen, was ook de uitleg van onze gids echt interessant. Wat direct opviel, was dat er geen gracht is tussen het veld en de tribunes. Dat maakt het natuurlijk veel leuker om live bij de wedstrijd te zijn, want je zit echt direct op het veld. Tegelijkertijd is dat een risico voor een club, want het betekent ook dat iedereen het veld op kan rennen tijdens een wedstrijd. Onze gids vertelde dat het bestuur in gesprek is gegaan met de supportersverenigingen en tot gezamenlijke afspraken zijn gekomen over hoe men met elkaar omgaat. Het leek mij dat je daar best lef voor nodig hebt, maar dat heeft men toch maar mooi voor elkaar gekregen. We kregen ook tekst en uitleg over de architectuur van het stadion, over de relatie tussen netwerken, zaken doen en voetbal en niet in de laatste plaats over het belang van goede wijn en bitterballen.

Na de rondleiding was het tijd voor het inhoudelijke programma. Gerard Kemkers was bereid om ons een uur lang te vertellen over zijn ervaringen als schaatser en trainer. Sinds enige tijd is hij betrokken bij de jeugdopleiding van de FC. Deze man heeft een indrukwekkende staat van dienst en hij had zoveel te vertellen dat een uur te kort was. Wat mij is bijgebleven, was zijn ontdekking van de pedagogiek. Bij het begeleiden van jonge schaatsers, en voetballers, gaat het naast de sport, ook vooral om vorming. Hoe ga je om met de druk, met de teleurstellingen en met de successen? Het is ook de vraag hoe je je moet verhouden tot je pupillen om een goede coach te kunnen zijn. Ze hebben iemand nodig die ze kunnen vertrouwen, maar ook iemand die het ze vertelt als ze de kantjes er vanaf lopen. Vooral bij jonge succesvolle sporters komt het vaak voor dat de aandacht snel verschuift naar geld en dat weinig mensen oog hebben voor de persoon, vaak nog een kind.

Kemkers ging ruim over de tijd heen, maar gelukkig vond de volgende spreker dat geen punt. Mark Mieras is wetenschapsjournalist die veel schrijft over het brein en leren. Hij had een ontzettend leuk en verhelderend verhaal over wat we inmiddels allemaal weten over het brein en wat dat zou kunnen betekenen voor het onderwijs. Mark leek aanvankelijk een beetje geïntimideerd door het feit dat hij sprak voor een gehoor van onderwijskundigen, maar al gauw ontstond er een gesprek tussen hem en de zaal en werd de presentatie een feest om naar te luisteren. Ik ga het niet zelf proberen samen te vatten, want daarvoor ging het om te veel informatie. Als je op youtube zoekt naar Mark Mieras, kom je een aantal filmpjes tegen waarin hij het zelf uitlegt.

Na het inhoudelijke gedeelte was het tijd voor de borrel en voor het diner. Er bleven niet heel veel mensen eten, maar dat betekende dat ik met iedereen nog een praatje kon maken. Ook de afvaardiging van het bestuur van ODIOM, de studievereniging van Pedagogische Wetenschappen, bleef om een vorkje te prikken. Het lijkt een beetje een cliché, maar ik vond het ontzettend leuk om met deze jonge mensen te praten over hun ideeën over onderwijskunde als studie en als werkveld. In gesprek met de studenten realiseerde ik me dat ik als student ook eigenlijk geen flauw idee had wat voor werk ik zou kunnen gaan doen na de opleiding. Ik vond het erg leuk om met de studenten mee te denken over welke paden er allemaal open liggen voor hen en hoe je op zo'n pad terecht kunt komen. Soms leiden die paden tot de meest onverwachte plekken, zoals bijvoorbeeld de FC in Euroborg.

Ik wil Carla Rink hartelijk bedanken voor haar inzet gedurende de 18 (!) jaar dat zij in het AVOG bestuur heeft gezeten en voor de geweldige alumnidag bij FC Groningen. Ik kijk er met zeer veel genoegen op terug!

Maartje van den Bogaard

4.1 Deelname aan de Nationale DenkTank over het beroepsonderwijs van de toekomst

Door Maartje van den Bogaard

Het afgelopen halfjaar heb ik samen met 21 andere academici meegedaan aan de Nationale DenkTank. Ieder jaar zetten academici uit verschillende disciplines in de DenkTank zich fulltime in voor een maatschappelijke uitdaging. De missie van dit jaar was om het beroepsonderwijs te verbeteren. Hiervoor werkten we samen met verschillende partners, waaronder ROC's, hogescholen, het ministerie van OCW en Van Dijk Educatie. Door de intensieve samenwerking met deze partners is het uiteindelijk gelukt om twaalf concrete oplossingen vorm te geven die studenten, docenten en bestuurder helpen het Nederlandse beroepsonderwijs nog beter te maken.

De DenkTank bestond uit twee fases. In de analysefase van de DenkTank hebben we in onderzoeksteams aan de hand van literatuur en honderden interviews in kaart gebracht wat goed en minder goed gaat in het beroepsonderwijs. Onze bevindingen lieten we dagelijks toetsen door studenten, docenten, schoolbestuurders, onderwijskundigen, politici en onderwijsexperts. Dit vormde het fundament voor de hierop volgende oplossingsfase, waarin we de uiteindelijke twaalf concrete oplossingen hebben uitgewerkt. Deze oplossingen zijn in de praktijk gebracht in verschillende pilots, waarbij de deelnemende mbo- en hbo instellingen waren betrokken. Als je echt impact wil hebben moet je samen met het onderwijs innoveren, testen en evalueren.

Hack Je Les

De oplossing waar ik de afgelopen maanden aan heb gewerkt is Hack Je les (#LES), dat ik samen met mijn collega Femke Cnossen heb bedacht. Het idee is ontstaan tijdens een gesprek bij een wandeling langs de grachten van Amsterdam. Hoe kan het eigenlijk dat een docent voor een klas staat, de klas moet stilhouden en dat de studenten een vastgesteld curriculum moeten doorwerken? Hoe kan het dat een student niet zelf, met vallen en opstaan, kan leren van en met andere studenten, op een manier en een tempo dat bij hem of haar past?

Omdat het omgooien van een systeem jaren kost, zochten we naar een simpelere oplossing. Eéntje waarmee je morgen kan beginnen, in de klas met studenten en de docent. Die oplossing is: doorbreek het patroon en breek in één les in. In die les draait het om de vraag: "als jij je opleiding opnieuw zou mogen inrichten, hoe zou je dat dan doen?" Op die manier is de student aan zet, en kan hij zelf, met de juiste begeleiding, actieplannen opstellen die zijn onderwijs beter kunnen maken. Dat vinden wij de mooiste vorm van onderwijs: samen bedenken, samen uitvoeren, samen leren.

We zijn deze gedachten gaan testen door met studenten en docenten te gaan praten. Wat blijkt: studenten weten goed wat er schort aan hun eigen onderwijs. Desondanks spreken zij dit zelden uit naar de schoolleiding, de docenten of hun eigen klasgenoten. Slechts weinig studenten voelen zich daarnaast geroepen om actief mee te denken over schoolbeleid in de studentenraad. Dit leidt ertoe dat studenten hun onvrede opkroppen en een passieve houding aannemen ten aanzien van hun eigen onderwijs.

De kern van de Hack Je Les-methode is de besproken interventie van één regulier lesuur dat studenten activeert om eigenaarschap te nemen over hun eigen onderwijs. In een 'gehackt' lesuur bespreken twee coaches de problemen waar studenten tegenaan lopen, met de docent, in hun klas. Vervolgens stellen de studenten én docent een actieplan op waarmee ze samen aan de slag gaan. Zo kunnen zij van onderop innovatie stimuleren binnen de onderwijsinstelling. Innovatie die aansluit bij de belevingswereld van de studenten. Studenten en docenten raken zo meer betrokken bij hun opleiding en opleidingsinstelling.

Femke en ik hebben Hack Je Les vastgelegd in een onderwijsconsultantbureau. Als we docententeams helpen, zoeken we altijd naar een manier die het beste past bij de instelling. Zo kunnen wij lessen hacken, trainingen geven om anderen lessen te leren hacken of op een andere manier de stem van de student sterker laten terugkomen in onderwijsvernieuwing. Zo trainen we op ROC Twente docenten om de lessen van collega's te hacken en leren we de studentenraad hoe ze de actieplannen van studenten kunnen ondersteunen.

Wil jij graag meer weten over Hack Je Les, kijk dan op onze site www.hackjeles.nl. Heb je goede ideeën of specifieke vragen, neem dan vooral contact met ons op.

Bertram Loth
bertram@hackjeles.nl
Tel: 0648578056

Hoe ziet Hack Je Les eruit?

Vóór Hack Je Les

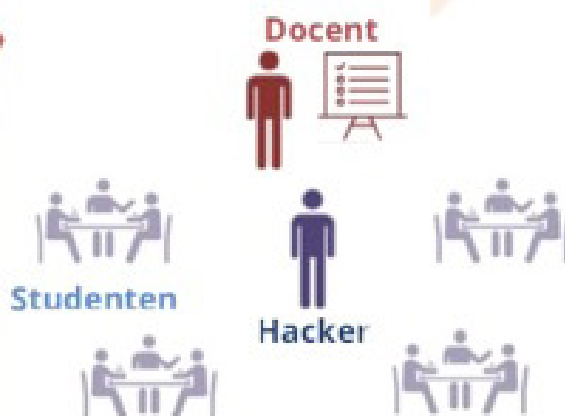
Hacker spreekt met de docent af welke les zij gaan hacken en wat er gaat gebeuren

Tijdens Hack Je Les

Wat kan er **beter?**

Hoe gaan we dat **oplossen?**

Hoe gaan we hier **samen** mee aan de slag?

Na Hack Je Les

Docent en de studenten gaan samen aan de slag met hun actieplan

5.1 Faits divers uit de wereld van Onderwijskunde en GION

Door Prof. Dr. Roel Bosker

Het was weer een bijzonder productief jaar met tal van promoties, verschenen rapporten, en nieuw opgestart onderzoek. Te veel om in één nieuwsbrief te kunnen behandelen, zodat we deze keer gekozen hebben voor het thema bewegen, leren bewegen en bewegend leren

Sinds een jaar of zes is er een intensieve samenwerking tussen de afdeling bewegingswetenschappen van het UMCG en Onderwijskunde. Dat is niet geheel toevallig omdat die afdeling tot voor kort werd geleid door Prof. Dr. Chris Visscher, een alumnus van onze eigen opleiding onderwijskunde. En de opleiding bewegingswetenschappen is ooit begonnen annex aan de opleiding pedagogische wetenschappen en onderwijskunde, alvorens te worden ondergebracht bij het UMCG.

De minor sport science

Deze minor is een universiteitsbrede 30-studiepunten omvattend studie-onderdeel, waarbij studenten uit alle faculteiten de mogelijkheid wordt geboden zich in de sportwetenschappen te verdiepen. Er worden vakken aangeboden door economen, psychologen, gezondheidswetenschappers, historici, en eendrachtig door onderwijskundigen en bewegingswetenschappers samen. Mechteld van Kuijk en college richten zich daarbij met name op de vraag hoe je alle leerlingen actief kunt betrekken in het bewegingsonderwijs, ook de leerlingen die door specifieke lichamelijke problemen extra ondersteuning nodig hebben. En op de vraag hoe bewegen en leren samenhangen. Dat laatste wordt gevoed door het gezamenlijk onderzoek dat we doen.

Fit & Vaardig

Zo promoveerden eind 2016 en begin 2017 Marck de Greeff respectievelijk Marijke Mullender-Wijnsma op een groot experimenteel opgezet onderzoek naar de relatie tussen bewegen, fitheid, executief functioneren en leren. Met een grote subsidie van het programma Onderwijsbewijs konden we 5 jaar lang onderzoeken of fysiek actieve lessen gunstige effecten met zich mee brengen. Daartoe werd het programma Fit & Vaardig (F&V) ontwikkeld. F&V is een programma voor basisschoolkinderen waarin fysieke activiteit wordt geïntegreerd in reken- en taallessen. De 20-30 minuten durende lessen werden drie keer per week gegeven in het klaslokaal. Woorden werden bijvoorbeeld gespeld door een sprong te maken bij elke uitgesproken letter. 6 groepen in jaargroep 4 en 6 groepen jaargroep 5 gingen 2 jaar lang met het programma aan de slag, terwijl net zo veel groepen dienden als controles in dit onderzoek.

Op 30 november 2016 verdedigde Marck zijn proefschrift getiteld *Physically active academic lessons: Effects on physical fitness and executive functions in primary school children*. Hij constateert dat de kinderen uit groep 4 of groep 5 die deelnamen aan het F&V-programma niet meer uithoudingsvermogen of kracht blijken op te bouwen dan kinderen uit dezelfde groepen die het

programma niet volgen, en dat ze ook niet beter worden in executieve functies zoals werkgeheugen of het onderdrukken van afleidende prikkels. Maar er is ook goed nieuws. Deelnemers blijken in verhouding met leeftijdsgenootjes meer vooruit te gaan in snelheid/wendbaarheid en kinderen uit groep vijf hebben na een jaar deelname een lagere kans op overgewicht. Marck besluit zijn dissertatie met de overweging dat de lessen wellicht toch nog aanzienlijker fysiek uitdagender moeten worden ingericht willen ze effectief kunnen zijn.

Op 19 januari 2017 verdedigde Marijke haar proefschrift getiteld *Physically active learning: The effect of physically active math and language lessons on children's academic achievement*. Marijke liet daarin zien dat kinderen na een fysiek actieve les meer taakgericht bezig zijn dan naar een gewone les. En na twee jaar bleek dat kinderen die de F&V-lessen hadden gevolgd, significant meer vooruit waren gegaan op rekenen en spelling dan de kinderen in de controlegroep. Ze hadden na twee jaar een extra leerwinst van 4 maanden. Ook de reken- en spellingprestaties van achterstandsleerlingen die de F&V-lessen volgden gingen meer vooruit dan de prestaties van achterstandsleerlingen in de controlegroep. Bij rekenen was, in tegenstelling tot bij spelling, het effect ruim een halfjaar na afloop van het programma nog steeds zichtbaar.

Inmiddels wordt gewerkt aan het beschikbaar maken van de F&V-lessen voor het onderwijs. Geïnteresseerden kunnen meer informatie vinden op www.fitenvaardigopschool.nl

Slim door Gym

Als vervolg op het Fit & Vaardig project werd een nieuw groot onderzoek geworven waarin we nu de komende 4 jaren met drie promovendi en een postdoc gaan uitzoeken of we de cognitieve ontwikkeling, fitheid en executieve functies van leerlingen in het basisonderwijs kunnen bevorderen door de gymnastieklessen heel specifiek in te richten. Ook dit is weer een grootschalig landelijke experimenteel onderzoek waarbij één groep leerlingen de gewone gymlessen volgt, een tweede groep aerob intensieve gymlessen, en een derde groep complex-motorisch zeer uitdagende gymlessen. Bij dit onderzoek doen ook onderzoekers van de Vrije Universiteit mee (mede vanwege hun expertise voor het onderzoek naar wat er nu zichtbaar in de hersenen van de kinderen gebeurt) en het Cito (voor de taal- en rekentoetsen). Namens ons doen mee Danny Kostons en promovenda Anne de Bruijn. Voor meer informatie zie: <http://slimdoorgym.nl>

Peil.Bewegingsonderwijs

De samenwerking resulteerde er ook in dat we - dat wil zeggen GION onderwijs/onderzoek, de afdeling bewegingswetenschappen van het UMCG, het Cito, de Hanzehogeschool Groningen en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen - rond de zomer van 2016 de opdracht van de Inspectie van het Onderwijs in de wacht sleepten om de stand van het bewegingsonderwijs in Nederland te peilen. Bewegen gaat vanzelf, maar bij het aanleren van specifieke motorische vaardigheden of het motiveren van kinderen tot bepaalde bewegingsactiviteiten kan de basisschool een belangrijke rol spelen, en dan natuurlijk met name via het bewegingsonderwijs. Daarom is het van belang om periodiek te peilen hoe het er met het bewegingsonderwijs voor staat. Peil.Bewegingsonderwijs richt zich op het einde van het basisonderwijs (groep 8) en het speciaal basisonderwijs (schoolverlaters).

Om zicht te krijgen op de bewegingsvaardigheden van deze kinderen in Nederland wordt momenteel onder de projectleiding van Anneke Timmermans een peiling uitgevoerd op 90 scholen,

waarvan 70 reguliere basisscholen en 20 scholen voor speciaal basisonderwijs. Met verschillende testen wordt een beeld verkregen van de grove motoriek van de leerlingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om balans, coördinatie, snelheid en behendigheid. Grove motoriek is essentieel om succes te beleven in het bewegingsonderwijs. Daarnaast worden een aantal opdrachten afgenomen waarin de vaardigheid van de leerlingen wordt getoetst in activiteiten die direct aan het bewegingsonderwijs zijn gerelateerd. Voorbeelden hiervan zijn kaatsenballen, touwzwaaien, een doelspel en de wendsprong over de kast. Tot slot wordt de fitheid en de (intrinsieke en extrinsieke) motivatie van kinderen in kaart gebracht. De eerste uitkomsten zullen in de loop van 2017 naar buiten worden gebracht, en het grote peilingsrapport van de inspectie, gebaseerd op ons onderzoek, verschijnt dan medio 2018. Rond die tijd hopen we op basis van dit peilingsonderzoek ook een aantal artikelen te kunnen publiceren waarin de bewegingsvaardigheden van de kinderen worden gerelateerd aan hun reken- en taalprestaties, want die worden in dit onderzoek ook verzameld. Voor meer informatie zie: <http://www.peil-bewegingsonderwijs.nl>

Aansluitingen in het onderwijs, de brugklas, beter probleemoplossen bij rekenen en nog veel meer

Er is natuurlijk nog veel meer gebeurd bij onze groep die inmiddels zo'n 45 mensen omvat. Te veel om in deze brief allemaal te noemen, zoals ik in het begin al schreef. De snelste weg naar al die actuele informatie is te vinden via de snelkoppeling: www.gion.nl.

5.2 Hoogleraar Jan-Willem Strijbos

Prof. dr. Jan-Willem Strijbos

Op 1 april 2016 ben ik begonnen bij het GION als hoogleraar met als leeropdracht “Leren en Instructie”. Zoals veel hoogleraren heb ik voor mijn komst naar Groningen behoorlijk rondgezworven (mobiliteit is nu eenmaal een “must” in academia), maar nu heb ik alle windstreken in Nederland compleet ...

... in het Oosten van Nederland heb ik Psychologie gestudeerd aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

... in het Zuiden van Nederland heb ik promotieonderzoek gedaan aan de Open Universiteit in Heerlen.

... in het Westen van Nederland heb ik als onderzoeker/docent gewerkt aan de Universiteit Leiden.

... daarna heb ik in Duitsland als hoogleraar gewerkt aan de Ludwig-Maximilians-Universität München.

... en nu werk ik in het Noorden van Nederland :-)

Kenmerkend voor mijn onderzoek en onderwijs is een fascinatie voor interactieve processen als motor voor leren. De interactie tussen leerlingen/studenten staat hierin het meest centraal (“samenwerkend leren”), maar ook de interactie tussen leerkracht/leerling en docent/student in de vorm van feedback. Het onderzoek omvat niet alleen de zoektocht naar effectieve instructievormen

en ondersteuning voor samenwerkend leren dan wel het geven en ontvangen van (peer) feedback, maar richt zich op face-to-face én digitale leeromgevingen. In de onderwijsprogramma's houd ik mij dan ook bezig met cursussen als "Onderwijs ontwerpen" (bachelor), "Digitale leeromgevingen" (master) en "Cognition & Instruction" (research master). En natuurlijk begeleid ik afstudeerprojecten!

Ik had me voorgenomen om de cursussen langzaam wat anders vorm te geven, maar het bloed kruipt toch waar het niet gaan en dus mag de huidige lichter Master Onderwijskunde studenten aan de slag met het maken van een "story board" (functioneel knip-en-plak-werkje) voor het herontwerp van een digitale leeromgeving :-)

Het GION is een uitdagende en inspirerende leer en werkomgeving. Om het op z'n Gronings samen te vatten "Het kon minder" :-) en de komende tijd zal ik me stevig inzetten om dat zo te houden!

5.3 Odiom

Beste leden van AVOG,

Wij zijn Esmee, Marieke, Stan, Marloes en Geertje en vormen het huidige bestuur van ODIOM, de Groningse studievereniging voor Pedagogische wetenschappen, onderwijskunde en de academische pabo. Al jaren hebben we goed contact met AVOG en wij vinden het dan ook heel leuk om ons via deze weg aan jullie voor te stellen!

ODIOM telt inmiddels bijna 800 leden, van mensen die net beginnen met Pedagogische wetenschappen tot afgestudeerde basisschoolleeraren. ODIOM organiseert activiteiten die verschillen van meeloopdagen tot feesten en van congressen tot de jaarlijkse studenten hardloophedstrijd de Batavierenrace. Ook voor alumnileden heeft ODIOM de 'Structuur Alumni' die relevante en sociale activiteiten organiseert voor afgestudeerden. In oktober werd door hen nog een wijnproeverij georganiseerd in combinatie met een lezing over sensorische informatieverwerking.

Kortom, ODIOM heeft voor iedere student of alumni wat te bieden op sociaal en intellectueel vlak. Hoewel elke student anders is, hebben ODIOM-leden één ding gemeen: hun passie voor opvoeding en onderwijs. En dat is waar ODIOM en AVOG elkaar ontmoeten. Op de alumnidag in mei 2016 hebben we dan ook genoten van hele interessante lezingen en ondertussen stiekem genoten van de Euroborg. Want hoewel de meeste van ons geen voetbalfans zijn, vonden wij deze dag heel interessant en geslaagd! We kijken dan ook uit naar de volgende alumnidag en naar een voortzetting van een fijne samenwerking.

Voor vragen en meer informatie over onze studievereniging verwijzen we je door naar www.odiom.nl of bestuur@odiom.nl

(v.l.n.r.: Marloes, Stan, Esmee, Marieke, Geertje)

5.4 Scriptie-titels van afgestudeerde Onderwijskunde studenten (2016)

Kim Assen	Ouderparticipatie in passend onderwijs
Dide Nijhoff	Cooperative Skills
Rosemary Poth	Begeleiden en reflecteren op de Pabo
Sophie Aa	Interprofessioneel leren bij studenten Mondzorgkunde en Tandheelkunde
Hannah Bijlsma	Het observeren van pedagogisch didactische kwaliteit van leerkrachten.
Marjo Blok	Zelfregulerend leren bij internationale en reguliere studenten fysiotherapie
Gelske Bosch	De invloed van behoefte-ondersteunend wiskundeles geven op de motivatie van leerlingen met een visuele beperking in het Nederlandse voortgezet onderwijs.
Geke Bosma	Betrokkenheid in de bovenbouw van het basisonderwijs bij het vak begrijpend lezen

Alyt Braaksma	Effectieve kenmerken van docentprofessionalisering. Een evaluatie van een docentprofessionaliseringsinterventie
Ingeborg van den Broek	De visie van de AOb en haar voorgangers omtrent ouderparticipatie (1960 – 2015)
Minke Damkat	De Wet Medezeggenschap Onderwijs van 1979 tot 1991. Aanleiding en discussies
Gijs de Groot	Als ze maar lekker bezig zijn toch? (Het implementeren van coöperatief leren)
Geertje de Haan	Een onderzoek naar de betekenis van morele boodschappen in historische kinderboeken bij de vorming van toekomstige burgers
I.M. Halfwerk	Aangepaste schooltijden in het basisonderwijs: sneller aan het werk na de middagpauze?
Esther Ham	De invloed van kennis van burgerschap van veertienjarigen op hun participatie in de maatschappij op latere leeftijd
Linda de Jonge	De invloed van de schoolcontext op de ervaren werkdruk van leerkrachten in het basisonderwijs.
Isabel Jorna	De invloed van sociaal milieu en gesprekken thuis op latere politieke participatie van jongeren
Laura Koch	De weg naar muzikale creativiteit
L.D. Koster	De bijdrage van relatievorming, competentie en autonomie aan het delen van kennis binnen Learning Communities
Iris Kuipers	De effecten van leerkrachtkenmerken op de veranderbereidheid van leerkrachten in het basisonderwijs
Naomi Oziël	Verandering van de self-efficacy en de beïnvloedende factoren
Kirsten Rolink	Democratisering en emancipatie op de Elbertsschool in de jaren '70
Nadja Siersema	Invloedrijk lobbyen?

Renate van der Veen	De invloed van mildheid op pro- en antisociaal gedrag, klassenklimaat en pestgedrag: effecten van een interventie gericht op het positief stimuleren van mildheid
Carly de Vries	Het effect van self-assessment en peer-assessment bij het schrijven van teksten
Döndü Yurtmaz	Leren op verschillende werkplekken
Wilrieke Alingh	De invloed van behoefte-ondersteunende leerkracht-leerling interacties op de motivatie van dove en slechthorende middelbare schoolleerlingen in het Nederlandse taalonderwijs.
Hilde de Boer	Samenwerkend leren de oplossing?
Marjanne de Boer	Taken van onderwijsassistenten in het vmbo
Lydia van der Burgh	De samenhang van participatie, identificatie en intelligentie met schoolprestaties in Nederland
Renske Derksen	Rekenen op worked examples? Onderzoek naar het effect van digitale worked examples op de leerprestaties van basisschoolleerlingen in het rekendomein 'Metén'
Jillian Hakvoort	Behoefte ondersteunend lesgeven bij leerlingen met een visuele beperking in het Nederlandse taalonderwijs.
Eva Hamhuis	De motivatie voor wiskunde van leerlingen met een auditieve beperking en de rol van de leerkracht hierin
Anneke Hesseling	Nieuwsgierigheid in het mbo
Tycho Hornstra	Samen de lat hoger leggen
Marlies Hummel	De stap van groep acht naar het voortgezet onderwijs
Marleen Koning	Goed gelezen! Een analyse van het beloningssysteem van Success for All in relatie tot effectieve feedback
Dide Mijsters	De stabiliteit van school burn-out gedurende het voortgezet onderwijs onder vwo scholieren

Mariëlle Osinga	De relatie van advisering met school burn-out
L.E. van Panhuis	Rollen van onderwijsassistenten in een-op-een interacties met zorgleerlingen
A.E. Renkema	Intern toezicht van schoolbesturen in het primair onderwijs: welke onderwerpen worden er besproken en op welke manier functioneert het intern toezicht?
Floor Schipper	Brainstud-ie. Een vergelijking van probleemoplossend vermogen tussen mbo-studenten en wo-studenten
Mirjam van der Sluis	Kwaliteit in beweging: samen of alleen?
Marjolein Stam	Representatie van de karakteristieken van een effectieve instructie gericht op beginnend lezen in groep 3 binnen Success for All scholen
Esther Stellingwerf	Coöperatieve werkvormen bij begrijpend lezen - empirisch onderzoek naar de verandering van intrinsieke leesmotivatie door het toepassen van coöperatieve werkvormen bij begrijpend lezen
Rik Talens	Een onderzoek naar de mate van nieuwsgierigheid van studenten in het hbo en wo in relatie tot hun studieprestaties
Nienke Verduijn	Nieuwsgierigheid in het hoger onderwijs
Annelies Verschure	Op weg naar een eerlijk en begrijpelijk onderwijsresultatenmodel
Esther Visscher	Preoperatieve voorbereiding bij tieners
Mirle Vrielink	Politieke participatie van jongvolwassenen
Christien de Vries	Inzet van Onderwijsassistenten bij Zorgleerlingen in relatie tot Competentiebeleving
Laurens Waardenburg	The many faces of school motivation and their relationship to task performance

Kim Weeber	Een onderzoek naar de mogelijkheid tot het garanderen van toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig voortgezet onderwijs in Noord- en Oost-Groningen ten tijde van krimp
Albert Wijnsma	De maatschappelijke participatie bij adolescenten uit verschillende sociaal-economische milieus
Marloes Zwakenberg	Success for All en interactie

De Nieuwsbrief is een uitgave van de
Alumnivereniging Onderwijskunde Rijksuniversiteit Groningen (AVOG)

Redactie:

Bestuur AVOG

Roelof Nijenbanning

Pauline Bakker

Maartje van den Bogaard

Dorinde Jansma

Hanke Korpershoek

Robert Smeenk

Willeke Steursma

E-mail: bestuur.avog@gmail.com

Website: www.avogroningen.nl